

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF MORAL TEACHING
MONKS IN SCHOOLS AT CHAIYO DISTRICT ANGTONG PROVINCE

พระสมุห์อมร ปากโร, พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, พระปลัดระพิน พุทธิสาโร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
E-mail: pason1986@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา เปรียบเทียบความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เป็นการศึกษาแบบผสานวิธี

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหา และอุปสรรค คือ พระสอนศีลธรรมขาดเทคนิคการจัดการเรียนการสอน ขาดสื่อการจัดการเรียนการสอน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย กิจกรรมไม่น่าสนใจ ข้อเสนอแนะ คือ พระสอนศีลธรรมต้องมีใจรักในการสอน มีการทำแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการสอน และควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมและต้องพัฒนากิจกรรมอยู่เสมอ

คำสำคัญ : การพัฒนา; การจัดการเรียนการสอน; พระสอนศีลธรรม

Abstract

This article was to study the development conditions. Comparison of opinions, problems, obstacles and suggestions for the development of instructional management of moral teaching monks in schools at Chaiyo district, Angtong province. The research methodology was a combined method. It was found that the conditions for the development of moral teaching and teaching management in schools. The overall picture is very level. Different personal factors have different opinions. Therefore accept the research hypothesis. The problems and obstacles are moral monks and lack of teaching and learning techniques. Lack of teaching and learning materials The duration of the activities is minimal. Things

are not interesting, the suggestion is that the monks must have a love of teaching. There is a lesson plan. Preparation of teaching materials And should increase the time to organize activities Emphasize students' involvement in activities and the activities must be developed regularly.

Keywords: Development; Instructional Management; Moral Teaching Monks in Schools

บทนำ

การพัฒนานักเรียน เยาวชน ให้มีความรู้และมีจริยธรรมควบคู่กันไปในั้น สามารถเริ่มได้ตั้งแต่วัยเยาว์ โดยต้องให้ความสำคัญแก่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ครอบครัวที่อบอุ่น และสถานศึกษาที่เอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดด้วยการปลูกฝังความรู้ที่ทันโลกและคุณค่าที่ดีของวัฒนธรรมไทย การส่งเสริมบทบาทของคณะสงฆ์ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียน และครอบครัว ต้องร่วมมือสนับสนุนทางด้านการปลูกฝังคุณธรรม โดยให้มีการปฏิบัติธรรม เพื่อให้เกิดความสงบร่มเย็นทางจิตใจ ควบคู่กับการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ทุกรูปแบบและทุกแนวทางจะโน้มน้าวจิตใจเยาวชนให้ออกห่างจากสิ่งชั่วร้าย หลีกเลียงสื่อบลามกอนาจาร การหมกมุ่นทางเพศก่อนวัยอันควร อันตรายและพิษภัยจากยาเสพติดต้องพัฒนาไปตามธรรมชาติของวัยนักเรียนและความพร้อมทางด้านจิตใจ โดยการให้ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (วรวิทย์ วสันตสารท, 2547)

จากการประเด็นที่กล่าว การศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อจะได้นำไปศึกษาความสัมพันธ์ความคิดเห็นระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล โดยศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ” ว่ามีสภาพความเป็นไปอย่างไร เพราะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้ มีผลต่อการพัฒนาของเด็กนักเรียนและเยาวชน ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้อันเนื่องมาจากผู้เรียน เพื่อนำผลของการวิจัยมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากนักเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 626 รูป ได้ทำการสุ่มมาจากการประชากรโดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณหาไร้มายานะ (ธำนิษฐา ศิลปจักร, 2551) จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 245 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 รูป หรือ คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวม

(n = 245)

การพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอน ของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผน	4.19	0.54	มาก
2. ด้านการลงมือทำ	4.18	0.55	มาก
3. ด้านการตรวจสอบ	4.12	0.58	มาก
4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข	4.18	0.49	มาก
5. ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนา	3.56	0.44	มาก
6. ด้านการจัดกิจกรรม	3.85	0.58	มาก
7. ด้านการสอนธรรมศึกษา	4.26	0.57	มาก
8. ด้านการสนับสนุนโรงเรียนวิถีพุทธ	3.88	0.53	มาก
รวม	4.03	0.36	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยทางด้านการบริหารงานคุณภาพของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, $S.D.=0.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการสอนธรรมศึกษา ด้านการวางแผน ด้านการลงมือทำ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ด้านการตรวจสอบ ด้านการสนับสนุนโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอ่างทอง พบว่า

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน	ตัวแปรทดสอบ	F/t	Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	-3.94	0.06		✓
2	อายุ	4.53	0.48		✓
3	การศึกษาสามัญ	5.03	0.00	✓	
4	การศึกษาธรรมศึกษา	6.97	0.00	✓	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนนักเรียนที่มีระดับการศึกษาสามัญและระดับการศึกษาธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง พบว่า

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

การจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนา	พระสอนศีลธรรมขาดเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ดี ขาดสื่อการจัดการเรียนการสอน ไม่มีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนที่ดี ครูพี่เลี้ยงกับพระสอนศีลธรรมไม่มีการทำงานร่วมกันและ นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับวิชาพระพุทธศาสนา	พระสอนศีลธรรมต้องมีใจรักในการสอน ต้องมีการทำแผนการจัดการเรียนการสอน ต้องเฝ้าหาความรู้ในการจัดทำสื่อการสอน ต้องมีการวางแผนกับครูพี่เลี้ยง และควรมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง
ด้านการจัดกิจกรรม	การจัดกิจกรรม มีระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย กิจกรรมบางกิจกรรมก็ตึงเกินไป บางกิจกรรมนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมน้อยหรือไม่เท่ากัน พระสอนศีลธรรมเข้มงวดมากเกินไปในการทำกิจกรรม นักเรียนไม่เชื่อฟังและไม่สามารถควบคุมนักเรียนได้	ควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม พระวิทยากรควรสร้างความเป็นกัลยาณมิตรให้เพิ่มมากขึ้น ต้องพัฒนากิจกรรมอยู่เสมอ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องมีการวัดผลประโยชน์ที่ได้รับ

การจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการสอนธรรมศึกษา	พระสอนศีลธรรมหรือครูผู้สอนธรรมศึกษาไม่เพียงพอ ขาดตำราเรียน ธรรมศึกษาในแต่ละระดับชั้นเวลาในการเรียนการสอนน้อยเกินไปเนื้อหา ของธรรมศึกษาในแต่ละระดับชั้นมากเกินไป และหลักสูตรแต่ละระดับชั้นไม่มีความเหมาะสม	ต้องจัดหาพระสอนศีลธรรมหรือครูผู้สอนธรรมศึกษาให้พอกับจำนวนนักเรียน จัดหาตำราเรียนธรรมศึกษาในแต่ละระดับชั้น ต้องจัดสรรเวลาเรียนให้มากกว่าเดิม พระสอนศีลธรรมต้องมีความรู้ในการสอนแต่ละระดับชั้น ทางรัฐบาล คณะสงฆ์ ต้องให้การสนับสนุน
ด้านการสนับสนุนโรงเรียนวิถิพุทธ	บุคลากรทางการศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการที่จะนำเอาหลักธรรมมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไตรสิกขา การรักษาศีล 5 ไม่เห็นความสำคัญต่อกิจกรรมทางศาสนา เวลาในการทำกิจกรรมทางศาสนานี้น้อย นักเรียนมีความเบื่อหน่ายเวลาในการสวดมนต์ นั่งสมาธิ	ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรู้ ความรัก ความสำคัญ ในการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น การสวดมนต์ ไหว้พระ คณะครูควรได้รับการอบรมความรู้เรื่องโรงเรียนวิถิพุทธ พระสอนศีลธรรมต้องนำนักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และสนับสนุนโรงเรียนวิถิพุทธเป็นอย่างดี

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนา คือ 1) พระสอนศีลธรรมขาดเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ดี ขาดสื่อการจัดการเรียนการสอน ไม่มีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนที่ดี ครูที่เลี้ยงกับพระสอนศีลธรรมไม่มีการทำงานร่วมกันและ นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับวิชาพระพุทธศาสนา 2) พระสอนศีลธรรมต้องมีใจรักในการสอน ต้องมีการทำแผนการจัดการเรียน

การสอน ต้องเฝ้าหาความรู้ในการจัดทำสื่อการสอน ต้องมีการวางแผนกับครูพี่เลี้ยง และควรมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดกิจกรรม 1) การจัดกิจกรรม มีระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย กิจกรรมบางกิจกรรมก็ตึงเกินไป บางกิจกรรมนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมน้อยหรือไม่เท่ากัน พระสอนศีลธรรมเข้มงวดมากเกินไปในการทำกิจกรรม นักเรียนไม่เชื่อฟัง และไม่สามารถควบคุมนักเรียนได้ 2) ควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม พระวิทยากรควรสร้างความเป็นกัลยาณมิตรให้เพิ่มมากขึ้น ต้องพัฒนากิจกรรมอยู่เสมอ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องมีการวัดผลประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านการสอนธรรมศึกษา 1) พระสอนศีลธรรมหรือครูผู้สอนธรรมศึกษาไม่เพียงพอ ขาดตำราเรียนธรรมศึกษาในแต่ละระดับชั้นเวลาในการเรียนการสอนน้อยเกินไปเนื้อหาของธรรมศึกษาในแต่ละระดับชั้นมากเกินไป และหลักสูตรแต่ละระดับชั้นไม่มีความเหมาะสม 2) ต้องจัดหาพระสอนศีลธรรมหรือครูผู้สอนธรรมศึกษาให้พอกับจำนวนนักเรียน จัดหาตำราเรียนธรรมศึกษาในแต่ละระดับชั้น ต้องจัดสรรเวลาเรียนให้มากกว่าเดิมพระสอนศีลธรรมต้องมีความรู้ในการสอนแต่ละระดับชั้น ทางรัฐบาล คณะสงฆ์ ต้องให้การสนับสนุน

ด้านการสนับสนุน โรงเรียนวิถิพุทธ 1) บุคลากรทางการศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการที่จะนำเอาหลักธรรมมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไตรสิกขา การรักษาศีล 5 ไม่เห็นความสำคัญต่อกิจกรรมทางศาสนา เวลาในการทำกิจกรรมทางศาสนามีน้อย นักเรียนมีความเบื่อหน่ายเวลาในการสวดมนต์ นั่งสมาธิ 2) ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรู้ ความรัก ความสำคัญ ในการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสวดมนต์ ไหว้พระ คณะครูควรได้รับการอบรมความรู้เรื่องโรงเรียนวิถิพุทธ พระสอนศีลธรรมต้องนำนักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและสนับสนุนโรงเรียนวิถิพุทธเป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1) ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

นักเรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยทางด้านการบริหารงานคุณภาพของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ในด้านการวางแผน ด้านการลงมือทำ ด้านการตรวจสอบ ด้านการแก้ไขปรับปรุง ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการสอนธรรมศึกษา และด้านการสนับสนุนโรงเรียนวิถิพุทธ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวีระศักดิ์ กิตติธนา (แสนณรงค์),

(2556) ได้วิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเส้าไห้วมลิวิทยานุกูล อำเภอเส้าไห้ว จังหวัดสระบุรี" ผลวิจัยได้พบว่า 1. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านวิธีการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลวิชาพระพุทธศาสนา และด้านการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเส้าไห้วมลิวิทยานุกูล อำเภอเส้าไห้ว จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่านักเรียนที่มีอายุ เพศ และระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเส้าไห้วมลิวิทยานุกูล ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ด้านวิธีการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลวิชาพระพุทธศาสนา ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการใช้อุปกรณ์การเรียนสอน แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 3. ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเส้าไห้วมลิวิทยานุกูล อำเภอเส้าไห้ว จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกดังนี้ 1) ด้านการใช้อุปกรณ์ในการสอน ได้แก่ อุปกรณ์การสอนมีน้อยเกินไป สื่อขาดใช้การไม่ได้และหนังสือเรียนได้ล่าช้า ข้อเสนอแนะ ได้แก่ จัดให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนให้ครบถ้วนการซ่อมแซมสื่อต่าง ๆ ให้พร้อมต่อการใช้งานและจัดให้มีเอกสารทดแทนหนังสือเรียน 2) ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียนไม่เหมาะสมแก่การเรียน 3) ด้านวิธีการสอน ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ เนื้อหาของวิชาเข้าใจยาก มีคาบเรียนน้อยเกินไปในแต่ละสัปดาห์ ข้อเสนอแนะ ควรใช้สื่อการสอนที่เข้าใจมากขึ้น 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลวิชาพระพุทธศาสนา ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ มีการวัดผลและประเมินผลน้อย ยากเกินไป และขาดความหลากหลายในการวัดและประเมินผล

2) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษาสามัญ และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันและนักเรียนที่มีอายุ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า เพศและอายุของผู้ที่ตอบแบบสอบถามของนักเรียน ไม่มีผลที่แตกต่างต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ส่วนนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสามัญและวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดเวชยันต์ ฐิตสฺสโธ (แววเพ็ชร), (2557) ได้วิจัย เรื่อง "ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี" ผลวิจัยได้พบว่า 1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบุคคล พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเพศหญิง 146 คน คิดเป็นร้อยละ 86.40 มีอายุ 16-20 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 85.80 มีนักเรียนอยู่ชั้น ม.5 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 มีเกรดเฉลี่ย 3.00 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 62.10 2.ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นประสิทธิผลการจัดการการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนมี เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย ระดับชั้น ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านการวางแผน พระสอนศีลธรรมต้องมีการจัดทำแผนการเรียนการสอนร่วมกับครูพี่เลี้ยง **ด้านลงมือทำ** พระสอนศีลธรรมต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะวิธีการจัดการเรียนการสอน **ด้านการตรวจสอบ** พระสอนศีลธรรมต้องมีการกำหนดทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน **ด้านการปรับปรุงแก้ไข** พระสอนศีลธรรมต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ **ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนา** การจัดการเรียนการสอนต้องมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน **ด้านการจัดกิจกรรม** พระสอนศีลธรรม ต้องเป็นผู้สอน ผู้นำนักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ **ด้านการสอนธรรมศึกษา** พระสอนศีลธรรมต้องมีความรู้ ความสามารถ ในการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาทุกระดับชั้น **ด้านการสนับสนุนโรงเรียนวิถีพุทธ** ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้รับผิดชอบโครงการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาทุกระดับ ควรมีการสร้างความเข้มแข็ง ความรู้ ความสามารถ ในด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการผลิตและการใช้สื่อ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ให้กับพระสอนศีลธรรม
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ให้เหมือนกับบุคลากรครูในสถานศึกษา
3. ผู้บริหารโครงการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการนิเทศการดำเนินงานโครงการและหาที่ปรึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมเพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการศึกษาอย่างเจาะลึก ในบริบทของสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาคุณธรรมชั้นนำว่ามีการดำเนินการอย่างไรบ้างในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการประสานความร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมดำเนินงานโครงการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอยะโฮ จังหวัดอ่างทอง กับอำเภอรอหรือจังหวัดอื่น ๆ ที่มีการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ที่ใกล้เคียงกัน
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอยะโฮ จังหวัดอ่างทอง เพื่อเป็นภาพสะท้อนว่านักเรียน มีความคิดเห็นอย่างไร ต่อการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมโรงเรียน อันจะนำไปสู่ปรับปรุงแก้ไข พัฒนา ต่อไป
3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอยะโฮ จังหวัดอ่างทอง เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมโรงเรียน ให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พระปลัดเวชยันต์ ฐิตสทุโธ (แววเพ็ชร). (2557). *ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวีระศักดิ์ กิตติภาโณ (แสนณรงค์). (2556). *ประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสอให้วิมลวิทยานุกูล อำเภอสอให้ จังหวัดสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรวิทย์ วศินสรการ. (2547). *การปรับตนตามวิถีพุทธ*. กรุงเทพฯ: สารานุกรมศึกษาศาสตร์.